

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Росен Годоров Цонев

**Катедра „Екология и опазване на природната среда”,
СУ „Свети Климент Охридски”, Биологически факултет**

(член на Научното жури, утвърдено със Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград /№ 3392/20.12.2016 г./ и Решение на ФС на Природо-математическия факултет /Протокол № 3/14.12.2016 г./)

на дисертационен труд на **Александър Николов Пулев** – асистент в катедра „География, екология и опазване на околната среда” при Природо-математически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград, на тема **„Зоогеографско райониране на България въз основа на разпространението на херпетофауната”** за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”

Научна област: 4. Природни науки, математика и информатика

Професионално направление: 4.4. Науки за Земята

Научна специалност: Екология и опазване на околната среда

Александър Николов Пулев е роден на 23.12.1973 година в гр. Гоце Делчев. Средно образование получава в ПГ „Св. Св. Кирил и Методий“ в Благоевград (1991 г.). В периода 1993-1998 г. е студент в Биологическия факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и завършва магистърска степен по специалност Екология. От 2000 г. работи като уредник в отдел Природа при Регионален исторически музей – Благоевград. През 2008 година печели конкурс за асистент по екология към катедра География, екология и опазване на околната среда при ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград, където работи и до момента. Води упражнения по задължителни и избираеми учебни дисциплини на студенти от специалности Екология и опазване на околната среда и География. От август 2013 е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка – докторантска програма по научна специалност „Екология и опазване на околната среда“ (в професионално направление – 4.4. Науки за Земята). През месец септември 2016 г. е отчислен с право на защита.

Докторантът е публикувал над 10 научни труда. Има участия в 7 научни форума в България. Научните му интереси са свързани със зоологията, херпетологията,

екологията и опазването на биологичното разнообразие. Към дисертационния труд той има представени 5 публикации, които са основно в областта на херпетофауната на Югозападна България.

Представеният за обсъждане дисертационен труд на тема „Зоогеографско райониране на България въз основа на разпространението на херпетофауната” има обем от 227 стр. текст. В посочения обем са включени 9 основни раздела, включително 21 таблици и 57 фигури, а също и списък с използваните в текста съкращения, справка за научните приноси, литературните източници (231 заглавия) и 2 приложения.

Дисертационният труд на Александър Николов Пулев представлява подробен и задълбочен анализ на зоогеографската подялба на България от самото начало на създаването на фаунистиката и зоогеографията. Направен е сериозен и критичен анализ на съществуващите досега опити за зоогеографска регионализация, базирани както на конкретни групи животни, така и цялостно на фаунистичните комплекси, характеристиките на ландшафта, климатичните и релефните особености на страната. На основата на досегашния опит докторантът е обобщил голяма по обем информация, конкретно върху биологията, екологията и особено хорологията на всичките 72 таксона от херпетофауната на България и е предложил оригинална собствена зоогеографска карта на страната, която е мотивирана подробно с всеки таксон от земноводните и влечугите.

Съществен е приносът на докторанта за уточняване и допълване на разпространението на земноводните и влечугите в различни части на страната и особено в Югозападна България, където е съсредоточена досега неговата научна и преподавателска дейност. Обобщенията върху таксономичната структура на херпетофауната на България отразяващи най-актуалната научна информация събрана за повече от 100 години фаунистични проучвания има сериозен приносен характер. Разбира се най-голям принос на дисертацията е оригиналната класификация на зоогеографските хоротипове, към които принадлежат българските земноводни и влечуги, както и изясняването на произхода и зоогеографските особености на ендемитите и субендемитите сред тях.

Авторефератът е с обем от 41 стр. и отговаря напълно на съдържанието на дисертационния труд. Той е изготвен в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за неговото приложение.

Въпреки, като цяло положителното ми мнение за работата на докторанта, към дисертацията имам и много критични бележки и коментари. Като най-голям недостатък, считам, че не е направен никакъв критичен анализ и дори не са цитирани съществуващите фитогеографски и геоботанически районираня на страната. Въпреки, че дисертацията наистина е в областта на зооекологията и зоогеографията, много от закономерностите в хорологията на херпетофауната могат да се обяснят много добре със закономерностите в разпространението на основните доминанти в растителността на България и доминиращите растителни съобщества. Считам, че един кратък обзор не само на най-актуалните районираня, като на Бондев (1991, 2002), Велчев (2002), но и някои класически работи върху произхода на ксеротермния елемент (Стоянов 1925), и главните фитоценози в България (Стоянов 1941), фитогеографските елементи (Стефанов 1943) и особено първия учебник по Растителна география на Балканския полуостров (Стоянов 1950) щеше несъмнено да подобри мотивирането на зонирването, но и дори да подпомогне терминологично за изчистването на някои проблемни моменти. Такова е например определянето на Неморален фаунистичен комплекс, което е екологично понятие и приравняването му с Бореален, Медитерански и Субмедитерански, които са наистина с географски произход на наименованията. Думата „неморален“ произлиза от „nemogum“ - на латински „гора“ и се свързва с широколистните гори на умерения пояс. В този фаунистичен комплекс обаче докторантът наистина включва преди всичко видове земноводни и влечуги, характерни за пояса на широколистните гори, но и типично степни таксони, характерни за открити местообитания. В този случай бих препоръчал да използва наистина по-широко географски названия за този фаунистичен комплекс, като Палеарктичен, Евроазиатски или др.

Изразявам също така съмнение, дали наистина най-високата част на Стара планина (масивите на вр. Ботев, Триглав, Вежен) е по-малко алпийска по-отношение на херпетофауната от вр. Руен или Черни връх. Защото по отношение на флората, растителността и природните местообитания, тя има характеристиките на типичен алпийски пояс. Считам също така за съмнителна и принадлежността на цялата равнинна част на Северна България към Субмедитеранската зона. Най-малкото Добруджа и льосовите най-северни части на Дунавската равнина поне по отношение на климат, ландшафт, флора и растителност имат ясно изразена континенталност и са представителни за степния биом.

В дисертацията има допуснати редица други неточности, неправилни термини и др. Използвано е например понятието „български ендемит“, което е свързано с политическите граници на страната, а не с географските такива. Също така не става много ясно, кой е бил водещият автор при определяне на приетото за референтно зоогеографско поделение на Европа - Udvardy (1969, 1975), Vigna Taglianti & al. (1999) или някои др.

Към работата имам и други забележки по отношение на нейната структура. Считаю, че приложенията с данни за разпространението на земноводни и влечуги, можеха да бъдат много по-информативни и съдържателни, ако бяха представени, като карти на ареалите им в България с нанесени новите находища. Приносът на докторанта за проучване на херпетофауната на Югозападна България, който е добре илюстриран от представените публикации по темата, също можеше да намери по-адекватен начин на експониране в дисертацията и т.н.

Въпреки направените критични бележки и коментари, считам че **работата на Александър Николов Пулев има безспорно научно значение и достойнства, които удовлетворяват напълно изискванията за присъждане на научната и образователна степен „доктор“**. Познавам Александър Пулев от студентските му години и съм с отлични впечатления от него. Още като студент и дори, като ученик, той имаше задълбочени познания и изразен научен интерес към фауната на България и по-специално към земноводните и влечугите. Мога да изразя моето удовлетворение, че този интерес се е издигнал на високо-специализирано ниво и дава научни резултати, един от които е настоящата дисертация.

София
09.01.2017 г.

Изготвил:
доц. д-р Росен Цонев